

नामेन सिद्धि नत्थि ।

माणसाचे नाव महत्त्वाचे नसून कर्म आणि आचरण महत्त्वाचे आहे.

अतीते तक्कसिलायं बोधिसत्तो आचरियो अहोसि । तस्सको माणवको ‘पापको’ नाम नामेन अत्थि । आचरियो तं ‘एहि पापक’ याहि पापका’ ति वुच्चति । पापको चिन्तेसि ‘मय्ह नाम अवमङ्गलं । अज्जं नामं मे होतु’ ति । सो आचरियं आह ‘आचरिय, मय्ह नाम अवमङ्गलं । ‘अज्जं मे नामं कारेथा’ ति । आचरिय तं अवोच ‘गच्छ तात, जनपद चारिकं चरित्वा अत्तनो अभिरुचितं एकं मङ्गलं नामं आनय । तं अज्जं नामं ते करिस्सामी’ ति । पापको ‘साधू’ ति वत्वा निक्खमति ।

गामेन गामं चरति । एकं नगरं आगच्छति । तत्थचेको पुरिसो कालङ्कतो जीवको नाम नामेन । पापको तस्स जातिजनं पुच्छि - ‘किं नामेन पुरिसो’ ति ? “जीवको’ ति ।” “जीवकोपि मरती’ ति ?” “जीवकोपि मरति, अजीवको पि मरति ।” नामं नाम पण्णत्तिमत्तं । त्वं बालो मज्जे’ ति ।

पापको तं कथं सुणित्वा चिन्तेति । अन्तो नगरं गच्छति । अथेकं दासिं सामिका द्वारे रज्जुया पहरति । पापको सामिकं पुच्छि ‘कस्मा इमं पोठेथ’ ति । ‘भतिं दातु न सक्कोती’ ति ।” किं पनस्सा नामं’ ति ।” ‘धनपाली नामा’ ति ।” “नामेन धनपाली समानपि भतिमत्तं दातुं न सक्कोती’ ति । धनपालियोपि, अधनपालियोपि दुग्गता होन्ति । नामं नाम पण्णत्तिमत्तं । त्वं पन बालो मज्जे’ ति ।

पापको तं पि कथं सुणाति । बोधिसत्तो आचरियस्स सन्तिकं आगच्छति वुच्चति च । “आचरिय, नामं नाम पण्णत्तिमत्तं । नामेन सिद्धि नत्थि, कम्मेनेव सिद्धि । अलं मय्ह अज्जेन नामेन । तदेव मे नामं होतू’ ति ।

(नामसिद्धिजातक - आवश्यक बदल करून)

सद्वत्थ (शब्दार्थ)

नामेन (नपुं. तृतीय ए.व.) - नावाने, नाम

माणवको (पुं.) - शिष्य

नाम (अ.) - म्हणजे, म्हणून

एहि (आज्ञार्थ) - येइ

होतु (आज्ञार्थ तृ.पु.ए.व.) - व्हावे

याहि (आज्ञार्थ द्वि.पु.ए.व.) - जा, या

आह (ब्रू. भूतकाळ तृ.पु.ए.व.) - म्हणाला

भति - मजुरी, पगार, मोबदला

समाना (‘अस’ व.का.धा.वि. (स्त्री.प्रथमा, ए.व.) - असणारी

जनपदचारिकं - गावोगाव फिरून

जातिजनं - नातेवाईक

पण्णत्तिमत्त - ओळखण्यापुरते, व्यवहारापुरते

पण्णत्ति - व्यवहार, ओळख

मत्त - मात्र, पुरते

मज्जे - वाटते

पोठेय - (पोट् -वर्त.का. द्वि.पु.अ.व.) - मारत आहे

कारेथ - करावे ‘कर’ प्रयोजक

अवोच (‘वच’ भूतकाळ, तृ.पु.ए.व.) - म्हणाला

सक्कोति (‘सक’ व.का.तृ.पु.ए.व.) - शकतो

अत्तनो (‘अत्ता’ पुं. षष्ठीचे ए.व.) - स्वतःला

दातुं ('दा' - तुमन्त अव्यय) - देणे
अभिरुचितं - आवडीचे
अलं (अ.) - पुरे
गामेन गामं चरति - गावोगाव फिरणे

अभ्यास